

**KIS-797 – Gl. prendre en charge (p. 75), hélice (p. 76),
faire du lèche-vitrine (p. 78), Gr. cavo" (p. 80)**

PRENDRE EN CHARGE

(LM da GE – 11 06 03)

Penaos treiñ : “*La prise en charge d’un fonds d’archives par une association.*” ? “*Sammadur ur bon dielloù gant ur gevarzhe*” ?

(GE da LM – 27 06 03)

Sammañ zo skort amañ : ouzhpenn degemer ar bon dielloù, e tiogeler ar mirout hag an trezalc’h anezhañ, eleze e ouestler bezañ atebek warnañ.

Meur a ziskoulm ’zo : pe *ensammadur ar bon gant ar gevarzhe*, pe *atebekadur ar gevarzhe war ar bon*. Soñjal a rafen en un termen all, deveret diwar Br. *krer*.

Studiet eo bet an termen-mañ gant J. VENDRYES e 1927¹ hag ebarzhet er brezhoneg kempred e 1970 da heul an notenn KIS-019². Deveret ez eo bet diwarnañ : *kreiriad* "confident"³; *kengreiañ* "confédérer", *kengreiriad* "confédération"⁴; *enkreiañ* "inaugurer", *enkreidigezh*, *enkreiriadur* "inaugura-

¹ “À propos du verbe « croire » et de la « croyance »”, *RC* 44, pp. 90-96.

² KIS-019 – Kb. *Cynghrair* eus *cy(ng)+crair* (GPC 739), Kb. *crair* “Llyd.Diw. (taf Treger) ll. *kreirio*” (GPC 578). En notenn-mañ e lenner arroudoù hir eus pennad J. VENDRYES.

³ “*Kreiriad* eo an hini a greder ennañ, a fizier warnañ” (KIS-150 – Gl. **confident**, La-07 (1974), p. 19).

⁴ Kv. Kb. *cynghrair* "compact, alliance, league, treaty, covenant ; [...]" ; *cynghreirio* "to ally, confederate, enter into an agreement, covenant" ; *cynghreiriad*¹ "a covenanting, confederation ; [...]" ; *cynghreiriad*² "ally, confederate" ; *cynghreiriaeth* "confederacy, alliance" (GPC 739). Sl. “CONFÉDÉRATION D’ÉTATS *kengreiriad riezoù*” GEAK. p. 45. Arveret e voe Br. *kengreiriad riezoù* evit ar wech kentañ en *Emsav* 37

tion"⁵; *kreriegezh* "crédibilité"⁶. Da vezañ klok e venegin an arver eus *krer* aa. ha b. deveret eus ar ster en doa ar ger en Henved hag er Grennamzer (evel e teodyezhoù tregeriek a 'n 20t kantved) : "relegoù, traezoù nevet", da verkañ an arouez sellet enni he unan evel "releg" eus al lavar bev⁷.

Gant ar *prise en charge d'un fonds d'archives* ez eus doareoù dibarek : ur c'hendivizad eo, un enkoulm, n'eo ket hepken evel hini ar blenier taksi o *sammañ* un arval pe hini ar c'hretaer oc'h *ensammañ* gwarantiz ur c'harr pe c'hoazh evel an atebegezh e rezh un dlead oc'h enderc'hel ar gerent da vevañ o bugale⁸. En degouezh-mañ, ez eo an traezoù a ensammer atebegezh warno dielloù dibaot, dieil un darn anezho, o wiskañ dre se un dalvoudegezh unveziadel, muioc'h : un dalvoudegezh a grerioù.

Krediñ a ran deverañ un termen nevez diwar *krer* : *degreriañ*, eleze "degemer da grerioù", verb o kavout e lec'h etre *kengreriañ* hag *enkreriañ*, an holl o kennotañ, ouzhpenn se, ar c'healiou "fiziout, fiziañs". Alese an droidig-ezh a ginnigan : "*Degreriadur ur bon dielloù gant ur gevarzhe.*"

HÉLICE

(GC da GE – 26 06 03)

Diaezus e kavan arver Br. *biñs-tro* (NDBF., GIBR., GBAHE.) pe *biñs*, *biñs erluskañ* (La-09, p. 230) da gevatal da Gl. *hélice*. Penaos kendec'heriañ

(1970), p. 23 (benel oa er reveziadenn gentañ-se, evel deverad eus *kengrer* b. ; gourel ez eo roet ar ger gant GEAK. evel deverad diwar *kengreriañ*).

⁵ Reveziadenn gentañ ar pennanv deveret *enkreridigezh* a gaver en *Emsav* 119 (1976), p. 418. Klotañ a ra *enkreriañ* gant ster La. *inaugurare*, "gouestlañ, kensakrañ dre ul lid kefridiel", dalc'het en arverioù 'zo eus Gl. *inaugurer* a chom enta gentañ mui pe vui ur c'hennotadur kravezel. Reveziadennoù *enkreriañ* e GEAK. p. 106 ; La-11, pp. 105, 275 ; *enkreriadur* en *Emsav* 126 (1978), p. 18 ; La-08, p. 189.

⁶ "[...] un elfenn a bouez eo [niver an izili] eus *kreriegezh* ar c'hweluniad" (*Emsav* 118 (1976), p. 356). Sl. ivez GEAK. p.52.

[(GC & GE – 15-17 07 03) Sonjomp ivez en *ezkrer(iet)* roet da gevatal da Gl. *périmé* (GEAK., GSTL.), eleze "na c'haller mui fiziout war e efedusted, aet ansolius".]

⁷ "[...] ar yezhoniezh [...] a *bled gant an arouez bet distrobet diouzh an ergeñveriñ*, an arouez *krer e dilerc'h an aroueziñ*" (La-08, p. 517).

⁸ Sl. KIS-120 – Gl. *personnes à charge*, La-06, pp. 64-65.

Gl. *l'hélice est bloquée sur l'arbre par des vis ou des rivets ?* Dre Br. *diwar-bouez biñsoù pe rivedoù eo festet ar viñs (erluskañ) ouzh ar paler ?*

E GEME. p. 114 e roez Gl. *hélicoïdal*, Br. *ulidek*. E GEVER. e revez Gl. *dévers de la voile*, Br. *ulid ar ouel*.

Sous l'action du vent une voile a tendance à présenter une forme hélicoïdale : elle est plus bordée dans le bas que dans le haut ; c'est cette déformation que l'on appelle le « dévers » : néfaste par temps frais, celui-ci peut être bénéfique par petit temps.

Dindan wered an avel e tenn ar ouel da vezañ ulidek : en traoñ e chom bourzhetoc'h eget en nec'h ; an distummadur-se,, anvet « ulid », a c'hell bezañ un dilañs en avel greñv hogen ur splet en avel skañv.

Quid a-zivout un deverad diwar Br. *ulid* da gendec'heriañ Gl. *hélice ?* *ulidell, *ulidenn ?

(GE da GC – 29 06 03)

A-du ganit evit anzav skorted an hanc'her Br. *biñs*. Lakaat a rez war wel an diaes ez a an arver anezhañ pa rank gwiskañ en hevelep frazenn an daou ster "garenn sazilet da festañ" hag "organ erluskañ". Dav merkañ koulskoude emañ an daou ster ivez gant Al. *Schraube* hag ar Sz. *screw*, hag en div yezh-se e vez hepcoret ar mesk diwar-bouez amrannoù : Al. *Schiffsschraube*, Sz. *screw-propeller*, *air-screw*, pe heñvelsterioù : Al. *Propeller*, Sz. *propeller*. Ar c'hembraeg, pa ouzon, n'eo ket aet pelloc'h eget amprestañ ar gerioù saoznek : *sgriv*, *propelor*. Padal a-hed ar wech eo bet diskouezet ez eo barrek ar brezhoneg d'ober gwell eget an amprestañ pe ar c'henstrolañ displegus.

Kinniget 'm eus Br. *ulidek* e GEME. da verkañ neuz ur c'horreenn. Gwell e kavfen na astenn ar stirann-se d'un arver all, an organ erluskañ da skouer ; gant hemañ ar c'heal pennañ eo an treiñ, ar biñsañ. Mar be ret kaout un termen all, e ve evel heñvelster da *biñs*, en e gichen enta ha n'eo ket en e lec'h (YBAN, emañ o paouez emzvizout gantañ war an divoud, a bouez war ar poent-se, ken don eo gwriziennet Br. *biñs* ; anaout a ra koulskoude ez eo gwall liessteriek an termen-mañ ha ne ve ket un dra fall kaout loazioù all war an un sterva). Soñjet 'm eus en un deverad diwar *gwib*-. GPC a lak Kb. *gwib* da zont eus “*u9eip-, u9eib- ‘troi ; symud a throi o gwmpas, gwibio’”. Ar

c'houlakadenn a ran, diazezet war an nested furmel ha sterel, eo emañ eno orin Br. *gwiblenn* ha *gwip*, ganto an elfenn ster "treiñ". (Ur c'houlakadenn all, diasuroc'h hag e-maez hon prepoz a vremañ, e ve gwelout eno ivez orin an anvioù amprevaned a zo *c'hwib*- enno : *c'hwibu*, *c'hwibed* — termen a gaver e gallaoueg : "*les hips*" a reer eus ar c'hwibu en dro da Sant-Brieg.) Petra soñjal eus Br. *gwibell* evel anvad ameiler Br. *biñs* (*ur vag, un nijerez*) ?

FAIRE DU LÈCHE-VITRINE

[Ar rann notenn-mañ a zeu da heul KIS-743 – E sigur **faire du lèche-vitrine**, La-15, pp. 50-54]

(YBAN da GE, LM – 30 06 03)

Karout a rafen ober un nebeud evezhiadennoù a-zivout ar pezh a lavarit en notenn KIS-743, rak treuzkompren a rit da 'm meno ar Gl. Sz. *shopping* hag ar Gl. *lèche-vitrines* ivez.

Gl. *lèche-vitrines* n'eo ket kevatal d'ar Sz. Gl. *shopping*. Ar geriadur saozneg-galleg Larousse a ro :

“**SHOPPING** 1. courses, shopping. We're going into town to do some shopping *nous allons en ville pour faire des courses or pour faire le tour des magasins*. To do a bit of shopping *faire quelques (petites) courses or emplettes*.
2. Achats, courses, emplettes.

“**WINDOW-SHOPPING** : lèche-vitrines.”

Ar *Petit Robert* a ro diouzh e du :

“**SHOPPING** : Le fait d'aller de magasin en magasin pour regarder et acheter (isl. ganin).

“**LÈCHE-VITRINE** : Action de lécher les vitrines, de flâner en regardant les étalages (isl. ganin).

“**CHALANDAGE** : Promenade dans les magasins ou devant leurs vitrines pour repérer ou acheter des objets. Recomm. offic. pour shopping.

“**MAGASINER** (Canada) : Aller faire des achats dans les magasins (cf. faire des courses).”

A zo ouzhpenn. Ar Br. **staliaoua** a ginnig LM a dalvez “klask staliou”, dres evel Br. **bleuniaoua** a dalvez “1) chercher des fleurs ; 2) butiner” (GIBR., tra ma ro NDBF. an urzh kontrol “butiner ; chercher des fleurs”). E

GIBR. e lenner c'hoazh : “BLEUÑVATA *butiner*”. VALL. a ro eñ : “BUTINER *sunata (bleuniou), bleuñvata, bleuniata*”, gerioù na ’m eus kavet reveziadenn ebet evito e lec’h all. Dav eo merzhout ivez un dra ouzhpenn : ar gwenan a ya da sunata estreget bleunioù evit ober o mel. Mont a reont ivez da sunañ borc’hadennoù amprevaned ’zo, pe plant ’zo, Gl. *miellat*, Br. *meluzenn* (?) < Br. *melus* “mellifère ; doux comme le miel” (GERI. Ern.). DCFB. a ro Gl. *butiner*, Br. *fleurachiñ, sunañ, kutuilh*.

E gwir, an termenoù *bleuniaoua, bleuñvata, bleuniata* n’int ket eus ar gwellañ evit kenedc’heriañ ar Gl. *butiner*, evel displeget amañ diaraok. E GEKBB., p. 155, e lennan Br. *sunata*, a gavan kenkoulz, rak *bleuniaoua* zo da gentañ penn “klask bleunioù”.

Evit **staliaoua** a dalvez neuze “klask staliou” ha ne welan netra en termen-se en lakfe da gendec’heriañ Gl. *lèche-vitrine*. Seurt obererezh a ve kentoc’h hini unan bennak o prenañ staliou pe embregerezhioù (stal zo ledan kenan e steriegezh, arguzenn ouzhpenn a-enep) – un TAPIE bennak lakaomp –, pe obererezh ur beajour kenwerzh.

Kavout a rit “hir” ha “ponner” GEAK. *bargediñ ouzh ar pestalioù ?* Padal e lennan GON. :

“**BARGÉDI**, v. n. Badauder. Faire le badaud, le musard. S’arrêter d’une façon niaise à regarder ce qui se passe.

“**BARGÉDER**, s. m. Badaud. Musard. Celui qui s’arrête d’une façon niaise à regarder ce qui se passe. Pl. *ien*. Kalz bargédérien a zô er géar-man, il y a beaucoup de musards dans cette ville.”

Ar pezh a ’m eus graet eo astenn nask an termen ha roet fred dezhañ er bed a vremañ, seul gent ma ’z eus anv a “vargederion gêr” e frazenn AR GONIDEG, ha ma ’z eo nay seurt obererezh. Mard eo hir *bargediñ ouzh ar pestalioù*, n’eo ket berroc’h *faire du lèche-vitrine*. Ur splet zo gant an droienn vrezhonek avat : deveradoù a c’haller ober diwar *bargediñ, bargederezh (pe)staliou* pe *bargederezh, bargediñ* ha *bargedour* tra ken. Mard eo bet astennet nask Br. *baleant* tre betek *baleantiz* evit kenedc’heriañ Gl. *plaisance* (Br. *baleant* “flâneur” ivez !) e kav din ez eo berroc’h an astennadur nask eus *bargediñ* “badauder, flâner, musarder” da *bargediñ ouzh ar pestalioù* “flâner en regardant les étalages (*Petit Rob.*), faire du lèche-vitrines”. Sl. Al. *Schau-fensterbummel machen* eus Al. *bummeln* “stranañ, bargediñ”.

E sigur an notennig-mañ ez ouzhpennin eo sklaer n'eus nemet ur yezh kevredigezhel e Breizh evit an ampoent : ar galleg. Hon buhezadur enni hon lak da gavout kalz kennevinoc'h ur c'herienn evel Gl. *lèche-vitrines* eget nep kevatal brezhonek. Un devoud hollek eo evidomp holl, dreist-holl evit obererezhioù "korfel" eus ar seurt. Dres, penaos ober evit sevel kendec'heriadoù brezhonek e degouezhioù heñvel ? Plakañ ken eeun ha tra ? Un diskoulm eo a zo bet arveret lies gwech, hep gouzout dimp ar peurliesañ. Krouiñ un dra bennak nevez a-grenn na zeuy kennevin nemet diwar-bouez ul lamm bras pe vrasoc'h e diouer chal ha dichal ur vuhez kevredigezhel gwirion a ruilhfe ar gerioù evel bili ? Pe astenn nask ur ger kozh eus ar bed henvoazel aet diarver, kollet gantañ pep kennevinded a du 'rall ? Ul lamm a vo da ober en trede degouezh-se ivez, forzh penaos, rak diaes eo stourm ouzh troiennoù evel *lèche-vitrines* a hañval dimp bezañ kalz livusoc'h. Kennotadurioù puilh Br. *barged* zo araezus d'un tiñvañ e dierouez ar yezherion, da 'm meno.

cavo"

(HSK da GE – 09 07 03)

Setu amañ ateb Goulven Pennaod d'ur goulenn a 'm boa graet outañ a-zivout Gl. *chaos* ; mar 'm eus soñj mat edoan o kevyezhañ *Also sprach Zarathustra* (dindan e baeroniezh) d'ar mare-se, met ne onn ket e pelec'h emañ an *andon*-se a ran meneg outañ en destenn !

Ha lazek e c'hell bout dit ?

(GP da HSK – 18 12 83)

Petra eo ar *cavo"* enta ? Vallée gozh a wel ennañ ur c'hej-mej hag a sav evitañ gerioù hervez e c'hiz : *ar C'henluz-meur, an Islonk* (VALL. p. 110). En entremar e chomas : e-kichen ur stad a luziadur e kounaas ivez ar jubennadur all, heman avat o tont da 'n eil hepken, levezonet ma veze hep mar gant Littré, v° *chaos* : "Dans la théologie païenne, confusion générale des éléments avant leur séparation et leur arrangement pour former le monde."

Lies hini en komprenas evel henn. Da skouer, e Kb. *anhrefn* diwar *trefn* « order, arrangement, system » (GPC 124 : « disorder, lack of order, confusion,

anarchy»), a vije bet [↑]*antrein* moarvat e Br.⁹ Heñveldra e leverer en uhelalamaneg (Au.), e-tal *Chaos*, *Urgemisch* hag e nevez-islandeg *ruglingur* diwar hIs. *rugl* «a disturbance». Anat eo e teu an arster-mañ diwar hevelebekadur *cavo* " He#s i@@@odos ouzh ^hohu^ wa#-b^hohufl gwengelouriezh ar Yuzevion (*Gen.* 1.2) bet troet *ajovrato* " kai ; *ajkataskeuvasto* " gant ar Seikont.

Setu ar pezh a lavar H. Frisk, *Griech. etym. Wtb.* 2.1073 : “Gegenüber der schon bei Arist. angedeuteten und seitdem von der Mehrzahl der Forscher vertretenen Auffassung, *cavo* " sei ‘der leere Raum’, haben andere darin eine ‘Kluft’ oder eine ‘Abgrund’ sehen wollen. [...] Morphologisch kommen wir insofern ein wenig weiter, als eine Verbindung mit *cau`no* " [«splu, spoueek, blot »] (mit auffallender Barytonese) natürlich erscheint : *cavo* " aus **cavû-o* " verhält sich zu *cau`-no* " wie das in dieselbe Begriffssphäre gehörende *e[reb-o* " zu *ejrem-nov* " (< * *ejreb-nov* "). Da für *cau`no* " eine Grundbed. ‘locker, löcherig, mit Löchern versehen’ am nächsten liegt, würde sich für *cavo* " eine (relativ) ursprüngliche Bed. wie etwa ‘Loch, Hohlraum, leerer Raum, klaffende Öffnung’ ergeben.” Damheñvel eo ar pezh a skriv Chantraine, *Dict. étym. lang. gr.* 1246 : “Il faut naturellement partir de l’idée de « vide, creux ».” Tennet e vez ar ger diouzh ur wrizienn Ie. **gheKw*- ‘gähnen, klaffen’ (Pokorny, *Idg. et. Wtb.* 449) arveret e gresianeg, armenieg, balteg ha, dreist-holl, germaneg (Au. *Gaumen*, &a.), neket e keltieg siwazh.

Da ’m soñj ez eus ur ger mat evit ezteurel *cavo* " : an heni a gaver gant krKb. *annwuyñ*, nKb. *annw(f)n* ‘hell, the abyss ; the deep’, testeniekaet a-c’houde *Llyfr Gwyn Rhydderch* 484.25-6 gant ar ster-se : *Ny hely T6rch Tr6yth nes kaffel Guynn mab Nud, ar dodes du6 aryal dieuyl annbuyn ynda6* “ne hemolc’hi ket Twrch Trwyth hep kaout Gwyn fab Nuth a lakaas doue nerzh diaouled Annwfn ennañ”, ha dalc’h koun eus Arawn frenin Annwfn e mabinogi *Pwyll*, ivez eus *dyaspat uvch annvyn* al Lezennoù. Hervez GPC 146 e teufe ar ger eus *an-* nac’hus pe kentoc’h ar rakger a gaver e Kb. *anian* ha La. *ingenium*, diwar Kt. **eni-*, mui *dwfn* “bed” (= hIw. *domun*, Gn. *dumno-*). Aet vije an holl da Br. *andon*, ha dres ar ger-se a gaver e KRL.p.8 : *Pa ne garg C’hoevrer an toufleio E ve bihan an andonio*. Evit ar sterva : “islonk, kondon” = “mammenn”. Kinnig a ran dit enta ober gant *andon*, a glot mat gant an henwengel kelt.

(GE da HSK – 11 07 03)

⁹ GP a zilezas da c’houde an dezneuziadur-mañ diouzh patrom ar c’heñver etre Kb. *cefn* ha Br. *kein* evit kinnig Br. *trevn*, sl. KIS-333 (01 05 85), La-08, pp. 309-310.

Kinnig GP ne hañval ket din bezañ degemeradus. Dre zaou abeg :

Gr. *cavo*'' oa dezhañ ur steriegezh lodek en ur sevenadur aet da get. War hemañ ne c'hellomp mont nemet evel ma 'z eomp war ur bez. Ar re a ra gant Al. *Chaos*, Gl.Sz. *chaos* en gra oc'h intent ar ger dre o sevenadur dezho, eleze gant ur ster aet pell diouzh talvoud kemplezh ha digor ar ger gresianek na pa strivont da wiskañ warnañ drailhoù ster dizouaret gant an istorourion, ar yezhoniourion hag an henoniourion all (pezh a rae NIETZSCHE gant gouiziegezh e amzer). Mar divizomp dezneuziañ an termen henc'hresianek pe luniañ ur c'hevatal brezhonek dezhañ, pe e tegemer an termen (dezneuziet pe luniet) e ster diouzh hon buhezadur kefredel a vremañ (hag e tenn da vezañ ur c'hanteul goullou leuniet goude taol gant an arganteul a bourchasomp dezhañ, pezh e oa evit NIETZSCHE e gwir), pe ez intentomp mirout an talvoud en doa ar ger en hensevenadur (hag e kouezhomp en un didegezh all dre ma tisoc'h an kez talvoud diouzh goulakadurioù henoniel, ken e ve krouiñ ur c'hevatal dezhañ en hon yezh kement ha berniañ div didegezh : an armerzhekañ eo adkemer an termen orin, kuites d'e zelizherennañ). An hentenn arveret gant GP oa diazezet war ar yezhoniezh, eleze war ur skourr eus an henoniezh : ar yezhoniour ne c'hell labourat nemet war ar yezh graet, eleze war ar yezh aet da gelan. Mard eo prizius ar yezhoniezh d'ar yezher ha d'ar yezhour (eleze d'ar re a vez oc'h ober yezh war o femdez, dre ren o buhez hep mui), eo evel dizouarourez eskern an tremened e gounid ar yezher/our o gwisko gant kigennoù ha kroc'hen e vremañ. En dro-mañ, mar greomp dave d'an hensevenadur, greomp gant Br. *kaoz* (pe **kaöz*) ; mar klaskomp avat degas e stern hon sevenadur ni un termen o klotañ e keñverioù 'zo gant ar pezh a ouzomp eus talvoud Gr. *cavo*'', arveromp Br. *kaoz* (pe **kaöz*) c'hoazh pe unan eus an termenoù damgevatal diskoachet gant ar yezhoniezh keltiek (hep dianaout an islonk boudoniel a chom etre an termen a grouomp hag an hendermenoù hon eus korvoet d'e grouiñ). Evit kevelc'heriañ bomm an Aviel : roomp d'an tremened pezh a zo d'an tremened ha d'an dazont pezh a zo d'an dazont. Ar gudenn-se end-eeun 'm eus bet da bleustriñ warni ouzh Gr. *cwvra* arveret gant Julia KRISTEVA¹⁰. Anat eo e roe houmañ d'ar ger un talvoud a denne en ur mod d'an talvoud platonek. Setu perak e rois a-hed ar wech d'an termen ar c'hevatal Br. *kora* (e ster Julia KRISTEVA), ivez ur wechig Br. *esaou* (goude bezañ meneget kendec'heriadoù, kendesteriadoù

¹⁰ Sl. KIS-646 – E sigur ul levr gant Julia Kristeva, La-13, pp. 102-118 : LA « CHORA SÉMIOTIQUE », pp. 112 hh.

kentoc'h, Gr. *cwvra* e ster PLATON : Br. *daskenvod, goulestr, ispoull*, gerioù ar re-mañ na rafen ket ganto en un droidigezh diwar PLATON — delizherennadur an termen gresianek eo a arverfen).

An eil abeg : un dezneuziadur diwar Kb. *annwfn* a ve mat bepred da dapout er yezh kempred, war-benn dec'heriañ ur c'heal oc'h eskoriñ en hon buhez kefredel, speredel, arzel... (kuites da vogañ ental an termen-se gant pezh a ouzomp eus talvoud tremenet Kb. *annwuyñ, annwfn* pe Gr. *cavo*"), hag er c'heñver-se e voe yezhoniezh GP bepred prizius d'hon yezherezh ha d'hon yezhouriezh. Koulskoude, an dezneuziadur Br. *andon* ned eo ket degemeradus, dre berzh ma 'z eus un *andon* endeo e brezhoneg — a chomfe forzh penaos un hanc'her all en desped da c'houlakadur gerdarzhel GP. Aze e tegouezhomp gant ur c'hraf a voe un *andon* (!) a zael etre GP ha me. Evidon ned a ket ar furmoù d'ober estreget danvez hon lavar bev ha ne 'm bez ket diegi o kempenn o ster diouzh luskoù hon lavar (reiñ da c'herioù ar meuriad ur ster puroc'h ha dreist-holl dereüsoc'h ouzh kerzhed hon c'hrouiñ) ha war ar poent-mañ e vezomp a-du GP ha me ; paouez a rae GP a vezañ a-du ganin avat pa vennen kempenn furm dezneuziadennoù 'zo, da skouer evit hepkoriñ ur mesk evel an hini a verzhomp etre Br. *andon* beziat ha Br. *andon* dezneuziet diwar Kb. *annwfn*. Evitañ e oa reolennoù an dezneuziadur gerdarzhel kement all a zezvoù diazezet war saveleñoù ha ne oad ket aotreet d'o zrozañ. Evidon mar chom ar reolennoù-se ar c'hendivizadoù frouezhusañ evit krouiñ gerioù nevez kantrevn, mar kemplegan dezho par ma c'hallan, ne 'm bez ket koustiañs fall o tremen hebiou dezho pa ziskouezont gwanoù (evel da skouer difluk un eil *andon*) hag o reiñ dezho un tamm kempenn evit diraez ar frouezhusted en-dro. Ar gerdarzh zo evidon un harp d'ar yezhour, ur meni "diuzad a-rakwez", e mod ebet ne oufe bezañ ar redi gouiziel e oa evit GP. Ne lezan ket a-gostez kennebeut adarguzenn breskted ar gerdarzhioù (unan eus doazhadelloù GP oa e vez o kemañ bep ugent vloaz displegadur gerdarzhel ar gerioù !) — a-zivout Kb. *annwfn* end-eeun e lenner en e lizher dit : "Hervez GPC 146 e teufe ar ger eus *an-* nac'hus pe kentoc'h [eus] ar rakger a gaver e Kb. *anian...*"). Mar bije bev c'hoazh e vije bet amañ tro dimp da dabutal emichañs, rak kinnig a ran Br. *announ* evel dezneuziad, amrizhek met bevus, diwar Kb. *annwfn* — furm bet arveret endeo gant skrivagnerion na oant ket yezhoniourion, na c'haller ket disteurel o gerioù evit kelo war zigarez hepken ma ne gemplegont ket da reolennoù an dezneuziadur gerdarzhel. Fellout a ra

din komz eus **KALEDVOULC'H**¹¹ ha **Koulizh KEDEZ**¹².

¹¹ **KALEDVOULC'H**, *Dindan Derw an Drouized*, Heugel, 1931 : “13. — *Tri stad buez ar re veo : Stad Abred, en Announ, [...]*”, p. 11.

¹² **Koulizh KEDEZ**, *Linaig Geunderode a anver Gwrac'h Ahez*, in *Tri Barzh*, Preder, 1976 : “*brudet-kaer eo en Announ, glad Aron, SOUFLAM PER GWEGEN*” (p. 41).